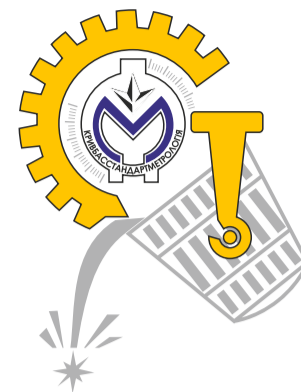

За якістю майбутнє!

ВІСНИК ЯКОСТІ

№11(40) 25 листопада 2016р.

www.krivbasscenter.dp.ua

«Дні якості в Києві '2016»

стор. 2

Про систему вимірювань

стор. 3

Про цукерки

стор. 4

Новий Закон про облік комунальних послуг

18 жовтня 2016 р. Верховна Рада у першому читанні ухвалила законопроект "Про комерційний облік комунальних послуг". Відповідно до цього документу, планують запровадити тотальний контроль і облік тепла та води. Забезпечити це українські законотворці пропонують через встановлення лічильників на воду та тепло в усіх багатоквартирних будинках. Закон зобов'язальний – будинкові засоби обліку мають з'явитися в усіх житлових приміщеннях до 01.10. 2018 року. Передбачається обов'язкове обладнання всіх будівель, які приєднані до зовнішніх теплових мереж (крім мереж систем автономного теплопостачання), зовнішніх мереж гарячого водопостачання (крім мереж систем автономного гарячого водопостачання), зовнішніх водопровідних мереж (крім мереж систем автономного водопостачання) будинковими вузлами обліку, відповідно, теплової енергії і води. Також передбачається, що обладнання будинковими вузлами обліку існуючих будівель зобов'язаний провести оператор відповідних зовнішніх мереж у термін: нежитлових будівель - до 1 жовтня 2017 року; житлових будинків - до 1 жовтня 2018 року. У багатоквартирних будинках та інших будівлях, де налічується більше одного споживача, пропонується обов'язкове встановлення індивідуальних (квартирних) приладів обліку (або приладів-розподільників теплової енергії), які використовуються для розподілу показань будинкового приладу обліку: в нежитлових будівлях - до 1 жовтня 2017 року; в житлових будинках - до 1 жовтня 2018 року. Законопроект пропонує заборонити приєднання до вищезазначених зовнішніх мереж побудованих будівель, не обладнаних приладами обліку згідно з його вимогами. Із втіленням у

життя цього закону держава ставить собі за мету отримати об'єктивну картину про енергоринок і тим самим забезпечити прозорість цієї сфери. Поряд з тим, законодавець послідовно розбудовує правову платформу і черговий раз дає мешканцям квартир сигнал зеленого світла до об'єднання і самостійного господарювання саме у межах цілісного майнового комплексу будинку. Розробники законопроекту переконують, що від запровадження нововведення виграють передусім споживачі, яким вдасться заощаджувати в середньому 25% у платі за тепло та воду. Крім того, абоненти будуть поставлені в умови соціальної справедливості у нарахуваннях кількості спожитих послуг і проведенні оплати за фактичне використання води чи тепла у власній квартирі. Нинішня методика розрахунку споживання води у квартирах, де нема засобів обліку, здійснюється на підставі кількості прописаних в помешканні осіб. З однієї сторони постачальників послуг звинувачують у завищених нормативах, з іншого – саме нормативи відкривають лазівку для нечесних споживачів, яких у квартирі фактично може проживати значно більше, ніж це впливає з прописки. Будинковий лічильник внесе повний баланс у споживання послуги. Від цифри на цьому лічильнику будуть відніматися покази індивідуальних квартирних лічильників, а різниця, яка залишатиметься, буде розподілятися між тими, хто не має лічильників. У основі закону закладений стимул до встановлення засобу обліку води у кожній квартирі. Так чи інакше, та абонент без лічильника постане перед вибором - сплатити різницю чи все ж облікувати своє споживання.

Закон про комерційний облік комунальних послуг дозволить споживачам платити за реально спожиту послугу, чітко бачити, скільки і за що вони платять, і регулювати обсяги споживання. Відповідальність за всі втрати тепла та води всередині будинку, відповідно до цього закону, лягає на мешканців багатопверхівок. Їх держава спонукає дещо переформатувати мислення, не обмежувати відповідальність порогом квартири, а пильно наглядати за тим, щоб не протікала у підвалі будинку труба чи даремно не витрачалося тепло, бо за все це доведеться платити.

Новини з КМУ

У листопаді оприлюднено дві Постанови Кабінету Міністрів стосовно державного контролю у сфері провадження господарської діяльності щодо поводження з небезпечними відходами, а саме Постанову від 9 листопада 2016 р. №804 "Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами, що підлягає ліцензуванню, та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством екології та природних ресурсів" та Постанову від 9 листопада 2016 р. № 805 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1100". Таким чином, КМУ привів у відповідність до норм чинного законодавства критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України: провадження діяльності на об'єктах підвищеної небезпеки; чисельність працівників суб'єкта господарювання; наявність порушень вимог ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва особливо небезпечних хімічних речовин. Відповідно до встановлених критеріїв суб'єкти господарювання належать до одного з трьох ступенів ризику: високого, середнього та незначного. У залежності від ступеню ризику, до якого належать підприємства, визначається і періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю).

25-й Міжнародний форум «Дні якості в Києві '2016»

08-10 листопада 2016 року в межах Європейського тижня якості в Україні відбувся загальнонаціональний захід - 25-й Міжнародний форум «Дні якості в Києві '2016», присвячений Всесвітньому дню якості.

Ні для кого не секрет, що висока якість стала головною запорукою успішної діяльності підприємств і галузей будь-якої країни. У 1990 році Європейською організацією якості спільно з ООН було прийнято рішення проводити День якості у другий четвер листопада. Шістьма роками пізніше ініціатори свята вирішили щорічно влаштовувати в містах Європи тиждень якості.

Мета заходу – привернути увагу громадськості до проблем якості всієї продукції, що випускається в світі. Адже від цього безпосередньо залежить і життя кожної людини, і ступінь задоволення потреб споживачів, і конкурентоспроможність учасників ринку в межах Європи.

Цьогоріч девіз тижня якості; «Якість для результатів» (Quality for Results»), адже мова йде не тільки про безпеку товарів для людини і навколишнього середовища, а й про ступінь задоволеності запитів і очікувань споживачів.

Організаторами Форуму виступили Громадські ради при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України, Українська асоціація якості, Українська асоціація досконалості та якості, УСПП за підтримки Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України та Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана, інші.

У програмі Форуму '2016 проведено понад 25 регіональних заходів, круглих столів та конференцій, в тому числі і Науково-практична конференція «Україна торує шлях до ЄС: як досягти конкурентоспроможності підприємств і економіки» у Київському національному економічному університеті ім. В. Гетьмана, круглі столи з питань управління якістю в закладах вищої освіти, Гран-Прі III Міжнародної Олімпіади з менеджменту для молоді при Національному університеті біоресурсів та природокористування України, тематичні семінари з актуальних аспектів забезпечення якості, ділової досконалості та ефективного менеджменту у Діловому центрі Клубу лідерів якості України та багато інших.

За підсумками заходів було прийнято спільне рішення, приведене нижче, яке є доволі критичним щодо нинішньої економічної ситуації в Україні та перспектив її розвитку.

РІШЕННЯ

учасників Науково-практичної конференції на тему: «Україна торує шлях до ЄС: як досягти конкурентоспроможності підприємств і економіки» м. Київ 9 листопада 2016 р.

З огляду на особливу актуальність проблеми щодо забезпечення конкурентоспроможності організацій і економіки України на сучасному європейському шляху розвитку, ГО «Українська асоціація якості», ГС «Українська асоціація досконалості та якості», ГС «Український союз промисловців і підприємців» за сприяння Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України, Громадської ради при Мінекономрозвитку України та Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана провели на базі Університету Науково-практичну конференцію. У роботі Конференції, яка проходила в межах 25-го Міжнародного форуму «Дні якості в Києві» та була присвячена Всесвітньому дню якості, взяли участь близько 200 представників всеукраїнських громадських об'єднань, керівників і фахівців підприємств і організацій, вчених, викладачів та студентів ВУЗів, ЗМІ. Під час Конференції було проведено три сесії:

- європейський шлях розвитку України: стан, проблеми та перспективи;
- удосконалення систем менеджменту на базі сучасних концепцій досконалості;

- удосконалення систем менеджменту на базі міжнародних стандартів. Заслухавши та обговоривши інформацію, що була висвітлена у 16-ти доповідях, учасники Конференції відзначили:

1. Стан економіки України є вкрай незадовільним і продовжує погіршуватися.

2. Ситуація загострюється тим, що при сучасному розвитку світової науки і технологій звична для нас конкуренція товарів (послуг) втрачає свою вагу; натомість все жорсткішою стає конкуренція моделей та систем управління (менеджменту). Набирає силу 4-та промислова революція, яка для української економіки може мати згубні наслідки.

3. Українські ділові кола недостатньо відповідають вимогам глобального насиченого ринку. Їх ділова культура, зокрема ділова досконалість, яка була сформована у роки тотального дефіциту (та спалювана 25-ти річним періодом перерозподілу ресурсів), суттєво відстає від тієї, що притаманна розвиненим країнам.

4. Через хибні рішення у сфері якості, ділової досконалості і конкурентоспроможності, які закріплені у ряді державних нормативних документів (перш за все у Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції), український бізнес і суспільство в цілому дезорієнтовані. Це знайшло

відображення і у навчальних програмах ВУЗів, що призвело до тотальної недостатньої досконалої підготовки фахівців з менеджменту.

5. Уряд, зорієнтований переважно на продукцію та на зовнішню допомогу, організовує в країні певну боротьбу з корупцією, дерегуляцію бізнесу, гармонізацію вітчизняних регламентів і стандартів з європейськими нормами, але, при цьому, не приділяє уваги виправленню зазначеної вище ситуації в частині якості і ділової досконалості та не сприяє вітчизняним підприємцям у вдосконаленні, на засадах сучасних підходів та кращих практик, у сфері системного менеджменту. І це при тому, що всі країни - світові лідери на етапі промислової трансформації приділяли суттєву увагу навчанню своїх підприємців передовому досвіду, зокрема щодо ефективного управління.

6. Якість державного управління в країні знаходиться на низькому рівні і не сприяє розвитку конкурентоспроможної економіки та суттєвому поліпшенню життя громадян України.

7. В умовах невирішеного розуміння переважною більшістю вітчизняних чиновників та підприємців, що треба зробити аби мати шанси на забезпечення конкурентоспроможності українських підприємств і економіки на глобальному насиченому ринку, самі інвестиції і кредити, гармонізація вітчизняних технічних регламентів і стандартів з європейськими та дерегуляція бізнесу нам не допоможуть.

Враховуючи викладене, учасники Конференції вирішили:

1. Зважаючи на фундаментальне значення, складність та системність визначеної проблеми для забезпечення конкурентоспроможності українських підприємств і економіки в умовах глобального насиченого ринку та беручи до уваги швидке розповсюдження наслідків 4-ї промислової революції, звернутись до Президента України, Прем'єр-Міністра України та Голови Верховної Ради України з рекомендацією:

- якнайшвидше зробити підвищення ділової досконалості пріоритетом у роботі та особисто проініціювати невідкладне вжиття заходів, скерованих на суттєве поліпшення якості державного управління, зокрема із застосуванням напрацьовань у частині системного менеджменту та відповідним доопрацюванням Стратегії реформування державного управління;

- анулювати розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 447 «Про затвердження Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції (товарів, робіт, послуг)» та доручити відповідним органам виконавчої влади:

а) розробити і прийняти концепцію державної політики у сфері системного менеджменту, передбачивши активне сприяння з боку влади вітчизняним підприємствам у вдосконаленні на засадах сучасних підходів та кращих практик;

б) розробити і прийняти концепцію державної політики у сфері якості продукції (робіт, послуг), включивши до неї такі напрями діяльності, як: стандартизація, технічне регулювання, метрологічне забезпечення, ринковий нагляд тощо;

- доручити Міносвіти України забезпечити виправлення «перекосів» у підготовці фахівців з якості і системного менеджменту та сприяти широкій перепідготовці персоналу (перш за все, керівників держави найвищого рівня);

- передбачити проведення аналізу та відповідне доопрацювання Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» з урахуванням необхідності суттєвого удосконалення діяльності, як суб'єктів підприємництва, так і державних інституцій;

- доручити відповідним органам влади в найкоротші терміни організувати у 2-3 регіонах України пілотні проекти з підвищення конкурентоспроможності економік та поліпшення життя громадян на засадах сприяння розвитку руху за діловою досконалістю їх підприємств і організацій.

У тенденціях розвитку економіки та за оцінками інституту Мак Кензі у найближчі роки суттєво вплинуть на глобальну економіку такі фактори як: поширення мобільного інтернету та інтернету речей; автоматизація рутинної інтелектуальної роботи; хмарні технології та рішення по збереженню енергії; робототехніка та транспорт без водіїв; 3D друк і т.п.

Ці зміни кардинально вплинуть на те, як ми живемо, працюємо, ставимось один до одного. Подібного масштабу і складності змін людству ще ніколи не доводилося відчувати. Вже зараз очевидно, що вона торкнеться всіх груп і прошарків людства і всіх професій.

Економіка, яка постійно розвивається, здатна протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам. Запровадження власної економічної політики і стратегії євроінтеграції сприятиме забезпеченню умов для формування фінансових ресурсів, достатніх для виконання конституційно закріплених функцій держави, дозволить збільшити надходження до бюджету, створить передумови покращення бізнес-середовища.

Система добровільного оцінювання стану вимірювань в лабораторіях на відповідність ДСТУ ISO 10012

Сферою законодавчо регульованої метрології є визначені види діяльності, щодо яких з метою забезпечення єдності вимірювань та простежуваності здійснюється державне регулювання стосовно вимірювань, одиниць вимірювання та засобів виміральної техніки.

Відповідно до Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» до сфери законодавчо регульованої метрології належать такі види діяльності:

- 1) забезпечення захисту життя та охорони здоров'я громадян;
- 2) контроль якості та безпечності харчових продуктів і лікарських засобів;
- 3) контроль стану навколишнього природного середовища;
- 4) контроль безпеки умов праці;
- 5) контроль безпеки дорожнього руху та технічного стану транспортних засобів;
- 6) топографо-геодезичні, картографічні та гідрометеорологічні роботи, роботи із землеустрою;
- 7) торговельно-комерційні операції та розрахунки між покупцем (споживачем) і продавцем (постачальником, виробником, виконавцем), у тому числі під час надання транспортних, побутових, комунальних, телекомунікаційних послуг, послуг поштового зв'язку, постачання та/або споживання енергетичних і матеріальних ресурсів (електричної і теплової енергії, газу, води, нафтопродуктів тощо);
- 8) обчислення сум податків і зборів, податковий та митний контроль;
- 9) роботи, пов'язані з визначенням параметрів будівель, споруд і території забудови;
- 10) роботи із забезпечення технічного захисту інформації згідно із законодавством;
- 11) роботи з використання апаратури глобальних супутникових навігаційних систем;
- 12) роботи, що виконуються за дорученням органів досудового розслідування, органів прокуратури та судів;
- 13) реєстрація національних і міжнародних спортивних рекордів.

Вимірювання у відповідних сферах здійснюється за допомогою засобів виміральної техніки, які є власністю споживачів, організацій, відповідних лабораторій та метрологічних служб підприємств, тощо. Принаймні медичні, електротехнічні, екологічні та інші лабораторії, що провадять діяльність у законодавчо регульованій сфері повинні показувати свою компетентність і здатність виконувати відповідні вимірювання.

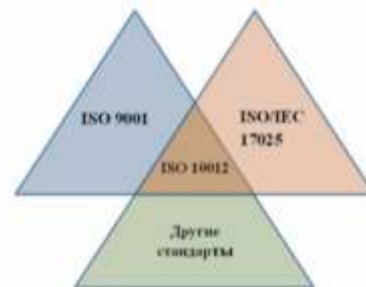
До кінця 2015 року підтвердження незалежності та технічної компетентності виміральної лабораторії проводилося через процедуру атестації, за результатами якої оформлювалося свідоцтво про атестацію на проведення вимірювань разом з галуззю атестації. Атестацію виміральної лабораторії проводили організації, які уповноважені на проведення даних робіт. Доказом відповідності є задокументована система управління вимірюваннями, процедури, методики вимірювань, наявність достатньої кількості повірених засобів виміральної техніки, досвідченого персоналу та ін.. Вимірвальна лабораторія могла посилатися на свідоцтво про атестацію для засвідчення своїх виміральної можливостей, використовувала свідоцтво для пропозиції своїх послуг потенційним замовникам.

З 01 січня 2016 р. набув чинності Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 5 червня 2014 року № 1314-VII, в якому відсутня норма щодо атестації підприємств, організацій, лабораторій та ін. для підтвердження компетентності та права виконувати вимірювання, але встановлений механізм, який викладено у статті 7. Вимірювання:

14. Повноваження центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ), інших державних органів уповноважувати підприємства та організації, їх відокремлені підрозділи та фізичних осіб - підприємців на проведення певних вимірювань, не пов'язаних з оцінкою відповідності продукції, процесів та послуг, у сфері законодавчо регульованої метрології визначаються законом.

вимірювання. Яким чином і хто буде контролювати відповідну здатність виконувати та оцінювати якість вимірювання, ніхто не знає. Тому лабораторії і організації, які провадять діяльність з вимірювань розуміють, що без відповідного кваліфікаційного документа їх послуги нікому непотрібні.

На сьогоднішній день є достатня кількість сучасних систем управління, які впроваджуються на підприємствах – ISO 9001, ISO 14001, ISO 17025 та ін. Усі ці стандарти об'єднують вимоги щодо проведення вимірювань, які базуються на вимогах міжнародного стандарту ISO 10012, внаслідок чого створена добровільна система оцінювання стану вимірювань, яка пропонується в якості доказу відповідності сучасним вимогам щодо вимірювань.

Ця система базується на гармонізованому із стандартом Міжнародної організації із стандартизації національному стандарті України ДСТУ ISO 10012:2005. Відповідність стандарту ДСТУ ISO 10012:2005 засвідчує впровадження суб'єктом господарювання системи керування вимірюваннями з метою забезпечення метрологічних вимог замовника. Зазначений

стандарт не призначено в якості заміни, або як доповнення до вимог ДСТУ ISO/IEC 17025 чи будь-якого іншого стандарту, а запропонована система оцінювання не поширюється на роботи, пов'язані з оцінкою відповідності, яку запроваджено на заміну процедури сертифікації.

Засвідчення відповідності системи вимірювань вимогам ДСТУ ISO 10012:2005 (тобто наявність вимірвальних можливостей та компетентність у проведенні вимірювань) відбувається шляхом проведення на договірних засадах незалежного аудиту метрологічної служби або лабораторії. За позитивних результатів аудиту оформлюється свідоцтво про відповідність системи вимірювань вимогам ДСТУ ISO 10012:2005 терміном дії – три роки, зі сферою об'єктів та процесів системи вимірювань, на які поширюється свідоцтво (зазначається назва об'єктів вимірювань, процесів, методик вимірювань та показників за цими процесами, методиками). Протягом дії цього свідоцтва передбачається планове одноразове проведення моніторингу дотримання вимог ДСТУ ISO 10012:2005 у відповідності з розділом 8 цього ж стандарту.

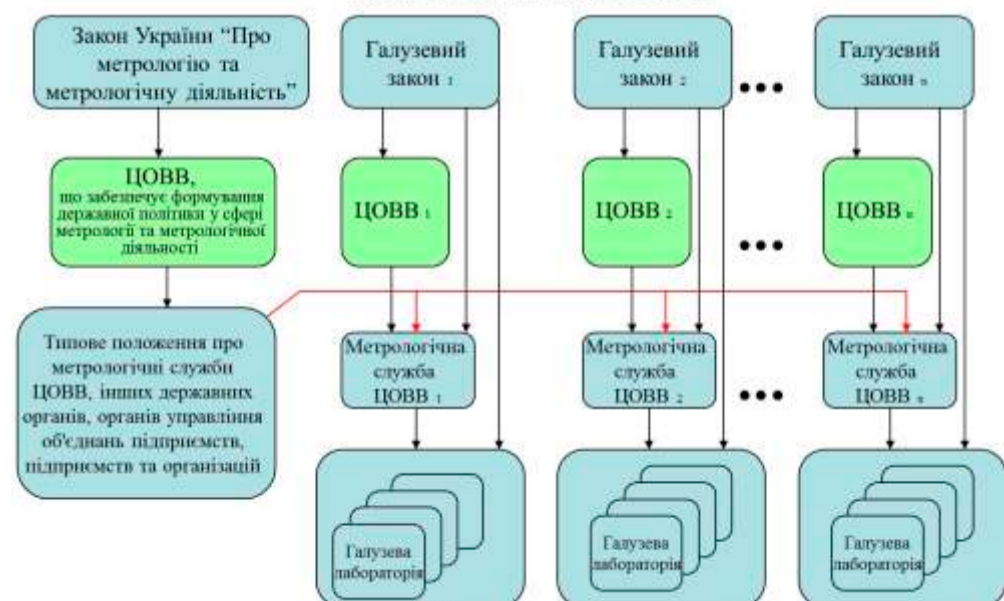
Загальноукраїнський реєстр оцінених лабораторій веде ДП «Харківстандартметрологія», яке і раніше вело реєстр атестованих лабораторій, на базі якого створена сучасна система здійснення організаційно-методичного забезпечення робіт з підтвердження компетентності та організації вимірювань на відповідність вимог ДСТУ ISO 10012.

ДП «КРИВБАССТАНДАРТМЕТРОЛОГІЯ» є сюрвеєром добровільної системи і має право на проведення робіт з оцінювання на відповідність вимогам ДСТУ ISO 10012.

Українська система добровільного оцінювання стану вимірювань, відповідає загальноєвропейській практиці добровільності проведення робіт, знайшла підтримку метрологічних центрів та має попит серед організацій, які проводять вимірювання. Участь метрологічної служби або лабораторії суб'єкта господарювання в зазначеній системі є виключно добровільною.

Які ж переваги для тих хто впровадив добровільну систему вимірювань? Перш за все це демонстрація і підтвердження технічної компетентності для проведення відповідних вимірювань; окрім того система управління вимірюваннями відповідає гармонізованому з міжнародним стандартом ДСТУ ISO 10012; а в основі системи управління лежить процесний підхід, який легко вписується в інші сучасні системи управління на підприємстві (ISO 9001, 14001 і т.д.), що зменшує час на проведення аудиту; добровільність застосування стандарту – один з принципів європейської і світової практики.

Метрологічні служби ЦОВВ

Це означає, що впровадження у відповідній сфері діяльності процедури уповноваження на право проведення вимірювань можливо у випадку прийняття відповідного галузевого закону. До 2019 року повинні бути внесені зміни у відповідні галузеві закони України, але коли це відбудеться покаже час. Життя не стоїть на місці і ми коли користуємося послугами лабораторій або організацій, повинні мати довіру до них, що вони можуть якісно виконати заявлені

Зразок свідоцтва

Цукерки люблять дорослі й діти. Проте якщо малеча просто насолоджується смаком, то дорослі зазвичай нарікають, що цукерки вже не ті. Мовляв, вони не такі смачні, як ще навіть кілька років тому, і взагалі після їх споживання часто відчувається неприємний післясмак, чого раніше не було. Експерти неприємні зміни пояснюють банальною економією виробників: аби здешевити продукцію, у неї додають інгредієнти, які не лише гірші за смаком, а ще й шкідливі для здоров'я і можуть спровокувати низку хвороб — від цукрового діабету до атеросклерозу чи гіперактивності у дітей. Аби здешевити вартість ласощів, виробники заміняють якісні інгредієнти дешевими аналогами, що провокують розвиток гіперактивності у дітей та атеросклероз у дорослих.

Смачні клони

Цукерки в Україні виготовляють згідно з національним стандартом (ДСТУ), який називається «Цукерки. Загальні технічні умови». Згідно з цим документом, продукцію поділяють на неглазуровану, глазуровану, шоколадну та відформовану з шоколадної чи кондитерської маси. Усі вони можуть бути з начинкою чи без.

Окремі національні стандарти чинні й на інші кондитерські вироби, такі як карамель, мармелад, ірис, драже, зефір тощо.

Споживач має вміти розрізняти й вибирати цукерки, оскільки ціновий чинник у цьому випадку не завжди є правильним орієнтиром. Для цього потрібно розрізняти два терміни — шоколадна і кондитерська маса. Згідно з ДСТУ «Продукція кондитерського виробництва. Терміни та визначення понять», їх тлумачать так: шоколадна маса — тонко подрібнена кондитерська маса, отримана змішуванням какао-тертого або какао-порошку з какао-маслом чи його еквівалентом, цукром та іншими складниками, які використовуються для виробництва шоколадних виробів. Шоколадна маса для формування — кондитерський напівфабрикат, який використовують для формування шоколадних виробів. Кондитерська маса для формування — тонко подрібнена маса, отримана змішуванням какао-продуктів, рослинних жирів, цукру та інших складників, яку використовують для формування кондитерських виробів. Тобто, не всі цукерки, вкриті темною, подібною до шоколаду глазур'ю, є шоколадними.

Шоколадна глазур, на відміну від кондитерської, не містить інших рослинних жирів, окрім какао-масла чи еквівалента какао-масла, що, як відомо, повинен складатися з конкретних рослинних жирів, визначених у директиві №2000/36/ЄС Європейського парламенту та Ради від 23 червня 2000 року.

Щоправда, недобросовісні виробники навіть у відомих марках цукерок, так званого традиційного асортименту, часто-густо намагаються замінити какао-масло іншим рослинним жиром (іноді й сумнівної якості), завуальовуючи новий продукт відомою назвою, тим самим вводячи покупця в оману. Так, на прилавках магазинів з'являються цукерки з назвами «Маки» а не знайомий з дитинства «Червоний мак», «Каракуми» (навіть граматично неправильна назва), «Польова ромашка» тощо. Смак «цукеркових клонів» суттєво відрізняється в гірший бік від знайомих більшості з дитинства ласощів.

Варто знати, що національним стандартом не заборонено використання рослинних жирів для виробництва кондитерської глазури (цей вид глазури, до речі, відсутній у європейській практиці). Такі вироби правильно називати «Цукерки, покриті кондитерською глазур'ю» (але зовсім не шоколадні). От тільки виробники чомусь забувають це робити.

Це одна пов'язана з цукерками проблема — зниження їх ціни за рахунок використання дешевших інгредієнтів.

Щодо якості цукерок, то вона найближчим часом не покращуватиметься. Смаколики не є продуктом першої необхідності, водночас вони дуже дорогі. Тож аби хоч трохи здешевити свою продукцію, виробники намагаються замінити дорожчі інгредієнти дешевшими. Наприклад, замість справжнього згущеного молока використовують молокозмісний продукт тощо. Загалом ця категорія продуктів дуже сильно постраждала від падіння купівельної спроможності українців. Тож аби люди хоч трохи її купували, виробники й здешевлюють продукцію в різний спосіб. Зазвичай від цього страждає якість.

Шкідлива підміна

На думку експертів, значна проблема вітчизняних цукерок — трансжири. В чому їх небезпека? Відповідь на це питання проста. Для того, щоб із рідкої олії зробити цукерку, слід змінити її властивості, тобто з рідкого стану перевести в твердий. Задля цього рослинні олії піддають гідрогенізації: під впливом високих температур сполучають із молекулами водню. Ці трансформовані жири поведуться в організмі людини як жири тваринного походження, але є в рази шкідливішими й небезпечнішими, ніж жирне м'ясо, сало, сметана, вершкове масло тощо. При регулярному вживанні вони призводять до багатьох захворювань: серцево-судинної системи, онкології, цукрового діабету II типу, ожиріння. Якщо в «комплекті» з трансжирами йдуть ще й штучні ароматизатори, барвники, консерванти, емульгатори і замінники цукру, то солодке частування може неабияк зашкодити здоров'ю. Найуразливіші споживачі — діти і люди старшого віку. Дуже прикро, що в Україні вміст трансжирів у цукерках на законодавчому рівні не нормується. Проте є норми для інших продуктів,

наприклад, маргарину, в якому трансжирів має бути не більше 8%.

Трансжир є в тих цукерках, де він передбачений за технологією чи рецептурою. З'ясувати, чи є така небезпечна добавка в цукерках, можна, слід лише уважно почитати маркування. Так, трансжири «ховаються» за такими назвами, як гідрогенізований рослинний або кондитерський чи кулінарний жир. Переважно він є у цукерках з помадкою чи шоколадною начинкою. Якщо ми говоримо про карамель, там його немає, оскільки є мармелад. У таких цукерках трансжир у край важко застосувати технологічно. При купівлі більш дорогих ласощів є чимала вірогідність того, що вони виготовлені не з суцільного трансжиру, або там ще є молочний чи пальмовий жир, але не гідрогенізований. Молочний та пальмовий жир кращий за гідрогенізований.

Тож цукерки, печиво, вафлі — нині це велика проблема. Якщо подивитися на цукерки, то нічого особливо страшного, окрім трансжирів, там немає. Наприклад в цукерки «Пташине молоко» замість молока виробники додають молокозмісний продукт, а вершкове масло підмінюють маргарином. І що ще цікавого у цих цукерках — різний термін зберігання: від півтора місяця до півроку. На цей показник впливає наявність чи відсутність у складі солодоців консервантів. Цей нюанс при виборі цукерок також слід враховувати. Адже ми звикли, купуючи цукерки, що вони зазвичай можуть зберігатися тривалий час. Насправді це велика група дуже різноманітної продукції, і одні можуть швидко псуватися, інші — ні. І на це теж обов'язково треба звертати увагу.

Щодо корисного й улюбленого всіма шоколаду, тут ситуація не така вже й погана, стверджують фахівці. Так, у ДСТУ «Шоколад. Загальні технічні вимоги» зазначено, що під час виробництва шоколаду недопустимо використання будь-яких замінників чи аналогів какао-масла, тоді як у багатьох європейських країнах допустимо в шоколаді 5% какао-масла замінювати еквівалентами какао-масла. Однак слід зазначити, що там цей показник жорстко контролюють, і найменше перевищення його неприпустиме в жодному разі.

На жаль, такого чіткого виконання виробником установлених в Україні вимог наразі марно сподіватися. Маємо вже гірку практику з фальшуванням вершкового масла з додаванням рослинних жирів. Однак сьогодні вже проводиться робота стосовно адаптації зазначеної вище директиви ЄС і перегляду чинних національних стандартів кондитерської галузі на відповідність європейським вимогам.

Щодо правильності застосування терміну «шоколадний» до решти кондитерських виробів. Насамперед, ще донедавна цей термін супроводжував морозиво з вмістом какао (причому ця складова могла становити всього 2–8%), а також печиво чи тістечко з додаванням какао теж називали шоколадними. Із набуттям чинності Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів і ДСТУ 4518:2008 «Продукти харчові. Маркування для споживачів. Загальні правила» ситуація дещо змінилася. Стали вимогливішими правила формування назви харчових продуктів. Тож якщо у складі зазначається, що це молочний продукт, то він має бути виготовлений справді з молока, а шоколадне печиво чи морозиво у своєму складі повинні містити шоколад, а не какао.

Відмовляємося від яскравого

Як вибрати справді якісні солодоці — це питання турбує багатьох відповідальних споживачів. Перш за все звертайте увагу на термін придатності та уважно дивіться на колір смаколика.

При виготовленні цукерок із дуже яскравим кольором та смаком виробники обов'язково використовують барвники та ароматизатори. Але питання в тому, синтетичні вони чи натуральні. Адже можна взяти за основу більш натуральні — фруктове пюре і для яскравості кольору трішки барвника, а можна піти зовсім іншим шляхом і зробити начинку з цукру, барвників та ароматизаторів. З дозволених сьогодні є принаймні шість барвників (E 102, E 104, E 110, E 124 і E 129), які можуть викликати гіперактивність у дітей. Ці барвники в Україні не заборонені, але на етикетці продукції з їх вмістом має бути напис, що такий-то барвник може спричинити такі-то наслідки. Наприклад, гіперактивність у дітей. З іншого боку, треба розуміти, що неможливо створити цукерку з екзотичним смаком зовсім без використання барвників чи ароматизаторів.

Звісно, в якісних цукерках має бути якомога більше натуральних інгредієнтів. Найкращий наповнювач для ласощів — цукати, горіхи, сухофрукти, але ця категорія смаколиків останнім часом дуже зросла в ціні. Йдеться про цукерки на кшталт чорносливу в шоколаді. Це більш корисний варіант солодоців. Також можна згадати про грильяж, але він може серйозно нашкодити зубам.

Цукерки можна назвати безпечним продуктом, адже їх споживання не несе ніяких миттєвих шкідливих наслідків для людини. Проте споживачі, які часто їдять сучасні українські цукерки, повинні розуміти, що з часом вони мають усі шанси захворіти на дуже серйозні захворювання — цукровий діабет, атеросклероз тощо. Якщо ж ви купуєте солодоці для дітей, то віддавайте перевагу не найдешевшим. Краще купити менше, але нехай їхня якість буде кращою. Загалом, малечі треба давати трошки шоколаду замість цукерок із наповнювачами.